

Vác város „DAT” térképe*

Szecsódi Erzsébet,
Váci Körzeti Földhivatal

Történeti áttekintés

Az első cikk során rövid összefoglalást adtunk Vác város kataszteri térképeiről, most tekintsük át röviden:

1883-ban készült az első 1:2880 méretarányú kataszteri térkép. Az 1950–1960-as években a külterületet érintő földrendezés, táblásítás, a szövetkezeti és gazdasági tulajdonviszonyok kialakítása szükségessé tette a kataszteri nyilvántartás gyökeres átalakítását és ezzel együtt a műszaki adatok újfelméréssel történő aktualizálását. 1969–1973-ban készült a sztereografikus felmérés, szabatos városméréssel és sztereofotogrammetriai kiértékeléssel. 1990-ben az egységes országos térképrendszerben (EOTR), egységes országos vetületi rendszerben (EOV) fotogrammetriai módszerrel új felmérés készült. A digitális alaptérkép 1998-ban a DAT szabvány, illetve DAT szabályzat alapján az EOV újfelmérés adatait felhasználva készült el, majd 2006-ig kettős állapotban történt a változásvezetés és az adatszolgáltatás.

DAT forgalomba adás

A szabványosítási munkák eredményeként a Magyar Szabványügyi Testület 1997 márciusában kiadta az objektumszemléletű digitális alaptérképi adatbázis alapelveit és követelményeit magában foglaló DAT szabványt (MSz 7772-1) és az FM Földügyi és Térképészeti Főosztálya megjelentette az adatbázis létrehozására vonatkozó DAT1 és DAT2 szakmai szabályzatokat. Célkitűzései szerint egységes alapot és csatlakozási felületet biztosít minden olyan adatbázishoz, amely a tematikájához tartozó objektumokhoz kötött. A DAT adatbázisok belső konzisztencia-vizsgáló programja is elkészült. Ebben az időszakban a TAKAROS rendszer fejlesztési munkái befejezéshez közeledtek. Mivel az 1995. év végén még nem volt végleges, elfogadott DAT fogalmi modell, a KÉKES alrendszer fejlesztése során sem lehetett azt figyelembe venni.

* Az MFTTT gödöllői vándorgyűlésén 2007. július 6-án elhangzott előadás szerkesztett változata.

Mivel a két rendszer (ingatlan-nyilvántartás és ingatlan-nyilvántartási térkép) fejlesztése egymással párhuzamosan történt, a KÉKES alrendszert csak az ITR 2.3 ASCII formátumú állományainak fogadására készítették fel. A DAT átalakítások megkezdése (1998 és 2006 között 68 település térképi adatbázisa készült el, elsősorban a megyei jogú és nagyvárosok) és a TAKAROS rendszer bevezetése óta a fő kérdés a TAKAROS rendszer alkalmassá tétele a DAT adatbázisok fogadására, kezelésére, valamint a változásvezetés biztosítására, összhangban a tulajdoni lapok adataival.

A TAKAROS rendszer térképi moduljához 1996-ban – országosan, a körzeti földhivatalokban – 312 db MicroStation licencet, az adatok tárolására és kezelésére Oracle adatbázist rendszeresítettek.

Az elkészült digitális adatbázisok állami átvételéhez és forgalomba adásához szükség volt a földhivatali vizsgálat támogatásához olyan szoftver telepítésére, amely a DAT külső konzisztencia vizsgálatát is támogatja. Az NKP Kht. ezért olyan szoftver fejlesztését rendelte meg a GeoNet 2000 Kft.-től, amely képes a már meglévő, valamint a készítés alatt álló és jövőben elkészülő DAT adatbázisokat a TAKAROS rendszerrel együtt kezelni és forgalomba adásukat felgyorsítani.

DATView

- A változásvezetést a TAKAROS rendszer folyamataihoz illeszkedően, tranzakció ori-

entáltan hajtja végre, maximális adatbiztonságot garantálva.

- Kiváltja a MicroStation alapszoftvert és ezzel megszűnt a 32 MB rajzi korlát.
- Megszűnt az ORACLE licenc probléma, mivel a TAKAROS felhasználók egyben a DATView felhasználók is.
- A DATView rendszer a TAKAROS rendszerben meghatározott szerepkör jogosultság definíciókat használja.
- A grafikus rendszerből is elérhetővé vált a tulajdoni lap teljes tartalma.
- A térképi tartalom és az ingatlan-nyilvántartási adatbázis között szoros kapcsolat van: a fa struktúrában kiválasztott földrészletre, épületre a program ráfókuszál.
- A munkaterülethez JPEG, PNG, TIFF és GIF formátumú raszteres állományokat rendelhetünk.
- Megoldható a számlázó modullal való együttműködés.
- Kifejleszhető a TAKARNET interfész, amelynek alapjait a rendszer tartalmazza és az FVM illetékes szakembereivel is ismer-tettek.
- A DATView rendszer továbbra is alkalmas a GeoNet 2000 Kft. által kidolgozott csökkentett adattartalmú DAT adatok fogadására és integrálására, ezzel a KÜVET és a BEVET projektek alapján készült térképek azonnal összekapcsolhatók a TAKAROS rendszerrel, elvégezhető és az elektronikus forgalomba adás. Ezáltal nemcsak a DAT, hanem a KÜVET és a BEVET térképek is továbbvezethetők a DATView rendszerrel.
- Az ingatlan-nyilvántartás adataiból lehetőség van cím szerinti keresésre, személyek és cégek szerinti keresésre, és a fastruktúrában megjeleníthetők az ingatlan tulajdonosok, földhasználók, egyéb jogosultak fontosabb adatai is.

Vác város digitális alaptérképének forgalomba adásakor alkalmazott eljárások

A DAT adatbázisok hibáinak javítása és a TAKAROS adatbázissal történő egyezőség legfontosabb feltétele az egységes elvárások véglegesítése volna, a most véghezviendő adatkezeléskor feltárt problémákra is jó lenne már választ adni a DAT szabályzat (végre) kiadandó módosításában. Most azonban egységessé kell tenni az adatállo-

mányokat a betölthetőség és integrált adatkezelés érdekében, ezután célszerű lenne legalizálni az előállítás során már előírásként követendő módosításokat, adatbázis felépítéseket.

A Váci Körzeti Földhivatalban Vác város digitális térképének naprakésszé tételéhez és a hibák javításához az eredetileg 1998-ban átadott ITR-es állományon végeztük el a szerkesztéseket és ellenőrzéseket. A földhivatalban dolgozók az ITR programban nagy gyakorlattal rendelkeznek, de a *DAT formátum szerkesztésére és az Oracle adatbázisban történő vizsgálatokra kevesen vállalkoztak volna. Igaz, hogy így a *DAT attribútum tábláiban szereplő adatok nagy részét elvesztettük, de a hat éve „fiókban porosodó” állomány naprakésszé tételére és konzisztenciájának megteremtésére ez volt a leggyorsabb és leghatékonyabb megoldás, hiszen a *DAT attribútum tábláinak kezelésére és változásvezetésére 1998-ban sem volt és a mai nap sincs megfelelő szoftver.

Az ITR programban naprakészre hozott és javított állomány DATView rendszerrel való megfeleltetését az egy rétegen szereplő elemek egy objektumtípushoz való rendelésével oldottuk meg. Lehetőség lett volna az egy rétegen szereplő elemek felirattípussal történő megkülönböztetésére is, de az ITR program végtelen számú réteget képes kezelni és így csökkenthetjük a hibalehetőségeket is. (Az egy rétegen belüli azonos objektumok vizsgálata egyszerűbb.)

Vác város digitális térképének forgalomba adása előtt a digitális átalakítás során elkészült állományban először a fekvéshatárok visszaállítását kellett elvégezni, hogy a fekvésenkénti földrészletek számát ellenőrizni tudjuk. Az egyes fekvések elhatárolásánál a készítő Vác város általános rendezési tervében szereplő belterületet, illetve zártkertet érintő határmódosításokat vették figyelembe – az önkormányzati egyeztetések és az EOTR újfelmérések alapján –, de a tervezett határmódosítások az idők folyamán nem történt meg. Mivel a fekvéshatárt módosító önkormányzati testületi határozatok azóta sem készültek el, ezért az 1976. évben készült, forgalomban lévő sztereografikus vetületi rendszerű térképeken ábrázolt fekvéshatároktól eltérni nem lehetett (kivéve a jogerős átcsatolásokat).

A külterületen a DAT szabályzat szerinti helyrajzszámozást az ingatlan-nyilvántartásnak megfelelően (a sztereo újfelmérés szerinti számozásra) állítottuk vissza.

A zártkerti tömböknél a művelési ágak jelentős mértékben eltértek az ingatlan-nyilvántartásban

szereplő megnevezésektől, ezért a mezőgazdasokkal történt egyeztetés alapján itt is a sztereo újfelmérés adatait fogadtuk el. A döntést a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény „kérelemhez kötöttség” elve, valamint a helyszíni szemlék alapozták meg.

A DATView program a művelési ágak és a művelés alól kivett területek megnevezésének összeállítását automatikusan a térképi tartalom-ból végezte. A művelési ágak, illetve alosztályok megnevezését a 15. minőségi osztály rétegben elhelyezett művelési ág kódokból (pl: sz 6, k 4, ud stb.), az épületek típusait az alakzat rétegének megfelelően, az épületek különleges megnevezését (szolgálati lakás, klub stb.) az épület alakzatában elhelyezett megírás szerint azonosította (az eredeti állományban szereplő DAT kódokat nem használtuk). A kivett megnevezések ingatlan-nyilvántartási állapottal történő összehasonlítására (is) kevés idő állt rendelkezésre, ezért néhány extrém megnevezés bekerült az állományba, ezeket a forgalomba adás után készített összehasonlító elemzések alapján tételesen javítottuk. A kivett megnevezések és a térképi tartalom egyeztetésekor a TAKAROS-ban szereplő összetett kódokat felsorolás jellegű kódolás váltotta fel (lakóház, udvar és gazdasági épület helyett: lakóház, gazdasági épület, udvar megnevezés került). A forgalomba adást követően természetesen a változások átvezetésénél továbbra is az összetett megnevezések kódjait használják, így az ingatlan-nyilvántartás ismét távolodik a térképi tartalomtól.

Az épületek feltüntetésekor a 21/1995. (VI. 29.) FM rendelet szerinti rétegtípusoknak megfelelően (lakóház, mezőgazdasági és melléképület, intézményi épület, üzemi épület, üdülő épület, egyes funkciójú épület, rendezetlen funkciójú épület, épület tartozék) jártunk el, a rétegtípusban nem szereplő megnevezéseket azonos rétegben, az alakzatban helyeztük el. A térképen szereplő épületeket, amelyek az ingatlan-nyilvántartásban nem szerepeltek és változási vázrajz sem készült, „rendezetlen funkciójú épület” kategóriában tüntettük fel. A 12 m² alatti épületeket a térképen nem ábrázoltuk, bár az eredeti állományban szerepeltek, de funkciójuk sehol nem volt tisztázott. Az épülettartozékok ábrázolásánál nem volt teljes az egyetértés, de végül bekerültek az állományba, mivel az eredeti felmérés alkalmával is szerepeltek. Az egyéb önálló ingatlanok (EÖI) térképi megjelenítése még nem tisztázott.

Az erdők ingatlan-nyilvántartásban szereplő minőségi alosztályait a térképen nem ábrázoltuk – nem állt rendelkezésünkre ilyen adat –, hanem a nyilvántartásban szereplő minőségi osztályokat és aranykorona értékeket vettük át, mert az erdők nyilvántartását és értékének meghatározását az 1996. évi LIV. törvény alapján az erdőfelügyelet végzi.

A szabvány alatti művelési ágak és szabvány alatti minőségi osztályok egy objektumként, szabvány alatti alosztályként kerültek az állományba. Ezek a művelési ág és kivett megnevezések képzésében automatikusan nem vettek részt, de az ingatlan-nyilvántartási összehasonlítás alkalmával lehetőség volt a szabvány alatti terület művelési ágának figyelembevételére is, ha már előzőleg is szerepelt a nyilvántartásban, pl. szántó és út, rét és patak.

A művelési ág megírásokat tájékoztató szöveg objektumként töltöttük be. Itt vannak szépségbeli hiányosságok, ugyanis az „ud”, „beépített terület” feliratok is megjelennek, de ezek a feliratok sem lettek a földrészlet határaihoz igazítva, így jelenleg az áttekinthetőséget jelentősen rontják.

A TAKAROS adatbázisával történő integrálás eredményeként az utcanéveket, házszámokat a TAKAROS rendszerből átveszi a program. A TAKAROS sajátossága, hogy a cím mezőbe több címet is be lehet írni, ezért előfordul, hogy lakótelepek és társasházak esetén a térképen nem egyértelmű az utcanév, illetve a házszám.

A pontkódolások a 21/1995. (VI. 29.) FM rendelet alapján készültek, a 98/2002. (X. 17.) FVM rendelet módosításai alapján javítottuk és a forgalomba helyezés után az alappontokkal együtt töltöttük be az adatállományba.

A digitális térképek DATView programba való betöltéséhez és forgalomba adásához bizonyos kompromisszumokat kellett kötni:

- a DATView kezelésében az alappontok csupán megjeleníthetők, karbantartásuk nem történik;
- csak az állami alapadat-kategóriába tartozó objektumok kezelésére koncentrálnak akkor is, ha az adatcsere-formátumban a korábbi térkép alapadatai (pl. burkolat, távvezeték stb.) szerepelnek;
- a geometriai információkat átveszi az adatcsere-formátumból, de a topológiai kapcsolatokat újra felépíti;
- a tömbhatárokat nem kezeli felületszerű objektumként (a felmérési egység, a közterületi tematikus megjelenítés azt kiválthatja);

- az összetett felületek területeit a kerekített értékekből összegzéssel képezi, mint az ingatlan-nyilvántartás, alulról építkezik;
- a homogén műveléssel hasznosított külterületi földrészletből törli az alrészlet jelét („a” betű), viszont kiegészíti a minőségi osztályfolt adataival;
- a kivett területek típusai (KITI) tekintetében az ingatlan-nyilvántartás adatait tekinti meghatározónak és ezeket, mint „kvázi” minőségi osztály (a rendszer alosztálynak hívja a korábbi gyakorlat alapján), 0 Ak értékkel szerepelteti;
- a külterületeken visszaállítja a korábbi helyrajzi számokat azért, mert az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésekben nem lehetséges a hivatkozások automatikus módosítása az új helyrajzi számra (a 0-t ugyan elhagyja, de a településen belül a fekvés kódja egyértelmű azonosítást jelent).

Mindezek figyelembevételével a DATView program ellenőrzi az adatcsere-formátumból vagy a „csökkentett tartalmú” ITR ASCII formátumból betöltött adatbázist és támogatja a lehetséges javítások automatikus vagy nagy tömegben való elvégzését.

Forgalomba adás (a DAT szempontjából)

Az új DAT adatállományok ingatlan-nyilvántartással összhangba hozott közszemlére bocsátás követő kiindulási állományának előállítására.

A DATView V3 rendszer csak konzisztens és logikai hibától mentes adatállomány kezelésére képes.

Az elkészült adatállományt egy 2006. április 15-én harminc napos közszemlére bocsátottuk. A közszemle ideje alatt 15 db betekintés történt, amelyből 6 esetben éltek kiigazítási kérelemmel.

A „hibátlan” (konzisztens) állomány forgalomba adása 2006. május 15-én történt meg. A tulajdoni lap I. részére a következő bejegyzés került: „bejegyző határozat: 37434/2006.05.12. ingatlan-nyilvántartás átalakítása a DAT forgalomba helyezésével”.

A digitális térkép és az ingatlan-nyilvántartás egységes (?) adatbázisa

Jelenleg a TAKAROS adatbázis és a DAT szabvány adatmodelljének eltérései okozzák a fő problémát a digitális térképek és az ingatlan-

nyilvántartási adattartalom megfeleltetések, a digitális térképek forgalomba adása során.

A DAT szabvány és a DAT1, DAT2 szabályzatok nem kezelik a TAKAROS rendszer több ezer megfeleltetési kódját, ami szinte lehetetlen is lenne. Célszerű volna az 1997. évi CXLI. törvényben felsorolt kivett kód típusokat használni és az azon belüli részletezést a megjegyzés rovatban feltüntetni. Az egyszerűbb és átláthatóbb kódolás gyorsabb és sokrétűbb lekérdezések használatát tenné lehetővé, a felhasználók számára több különböző tematikus térkép válna elérhetővé (a felhasználói kör bővülése természetesen többlet-bevétellel is járna).

A kivett megnevezések egyszerű, adattárolás és lekérdezés szempontjából előnyös kialakításához szükséges lenne az épületek nyilvántartását, ábrázolását és rendeltetésének meghatározását egységesíteni és a „felsorolás jellegű kódolást” bevezetni a TAKAROS adatbázisban.

Az építmény fogalom meghatározását az 1997. évi LXXVIII. törvény határozza meg, az épület rendeltetésére a 45/1997. KTM rendelet tartalmaz utalást, de pontos fogalom meghatározást itt sem találunk. Az elsőfokú építési hatóság által kiadott használatbavételi engedélyek képezik az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés alapját, aminek „szó szerinti” átvétele szinte végtelen variációjú kód létrejöttét eredményezte a TAKAROS adatbázisban.

A földmérési szakmai szabályzatok csak az épület állandó vagy ideiglenes jellege alapján, illetve a térképezhetőség szerint osztályozzák az építményeket.

A rétegorientált digitális térképek a 21/1995. (VII. 29.) FM rendelet alapján az épületek feltüntetésére és rendeltetésük szerinti megkülönböztetésre a következő rétegeket alkalmazza: lakóház (30); gazdasági és melléképület >12m² (31); középület, közintézmény (32); templom, kápolna, mauzóleum, imaház (33); üzemi épület, építmény (34); üdülőépület (87); vegyes funkciójú épület (93), rendezetlen funkciójú épület (94).

A DAT szabályzat szerinti digitális alaptérkép kilenc rendeltetési kategóriába sorolja az épület típusokat: lakóház (CA01), üdülőépület (CA02), intézményi épület (CA03), üzemi épület (CA04), melléképület (CA05), gazdasági épület (CA06), vegyes funkciójú épület (CA07), rendezetlen funkciójú épület (CA08), melléképület <12m² (CA09).

Az épületek és kivett megnevezések egységesítése során nem kerülhetjük ki az egyéb önálló

ingatlanok helyzetének rendezését sem; az 1997. évi CXLI. törvény meghatározása alapján önálló ingatlan: a földrészlet és az egyéb önálló ingatlan. Az EÖI nyilvántartása önálló tulajdoni lapon a befoglaló földrészlet helyrajzi számának az ABC nagybetűinek alátörésével képzett azonosítóval történik, az ingatlan-nyilvántartási térképen azonban az F2 szabályzat előírása szerint nem kell feltüntetni.

Az ingatlan-nyilvántartási tartalom és a térképi ábrázolás a szolgalmi jogok területén tér el a legjelentősebben egymástól. Az 1997. évi CXLI. törvény a szolgalmi jogok bejegyzését és változásának vezetését, az F2 szabályzat a szolgalmi jogok bejegyzéséhez szükséges változási vázrajzok készítését szabályozza, a térképi megjelenítés azonban „elmarad”. A DAT szabvány a szolgalmi jogokat csak a földrészletek attribútum adataként kezeli, felületet nem rendel hozzá. A szolgalmi jog feltüntetésére a 21/1995. (VI. 29.) FM rendelet a mérési vázlat rétegei között kezeli a szolgalmi, kezelői, használati jog stb. határvonalait (247 réteg). A felhasználók körében azonban egyre nagyobb igény mutatkozik a szolgalmi jogok térképen való megjelenítésére is, és a rendelkezésünkre álló „térinformatikai” eszközökkel megoldható lenne a jogosultaknak ilyen térképet szolgáltatni (jó ellenőrzési lehetőség lehetne a közműszolgáltatóknak is).

A kataszteri térképek minőségi kérdései

A földhivatalok a földmérés, a térképészet és a földügy területén sajátos szerepet töltenek be. Egyrészt közigazgatási szervként ellátják az állami alaptérkép-készítéssel és az ingatlan-nyilvántartási változásvezetéssel kapcsolatos, jogszabályokban előírt feladataikat, másrészt szolgáltatóként az állami tulajdonban lévő földmérési térképészeti és ingatlan-nyilvántartási adatokat forgalmazzák.

E kettős szerep fokozottan megköveteli a jogszabályokban, szakmai utasításokban és szabványokban előírt minőségi követelmények betartását, a földmérési munkát végző cégekkel azok betartatását.

Az állami alaptérkép-készítés minőség-felügyelete során biztosítani kell a műszaki tervben és a szakmai utasításokban előírt feltételek betartását, valamint folyamatos ellenőrzéssel és az állami átvételi vizsgálatok korrekt végrehajtásával kell meghatározni a végeredmény minőségi paramétereit (valós használati értékét).

Az állami átvételt követően az ingatlan-nyilvántartási változásvezetés során biztosítandó a térkép és a földmérési adatok eredeti minőségének fenntartása, a sajátos célú geodéziai munkák megfelelő minőségű elvégzésével és átvételével (koordinációs vizsgálat és záradékolás során), illetve a konkrét földhivatali változásvezetésnél megfelelő procedura megvalósításával.

A felhasználói igényeket kielégítő térképek készítésének és minőségük – változásvezetéssel biztosított – megtartásának elengedhetetlen feltétele a vonatkozó törvények, rendeletek és szakmai szabályzatok összhangjának megteremtése, hiszen ezen előírások jelentősen befolyásolják a „termékek” minőségét.

Meghatározó a szolgáltatás minőségét illetően az ingatlan-nyilvántartási térképek állapota is. Az elkészített digitális térképek minőségét a felhasznált alapanyag jelentősen befolyásolja. Vác város digitális alaptérképének elkészítése során a Felmérési Tanulmány alapján olyan térképek digitalizálása valósult meg, amelyek vetületi rendszere ugyan már EOV rendszer volt, az állami átvétel során „megfelelő” minősítést kaptak, de forgalomba adásuk nem történt meg. A felmérés és a DAT átalakítás között eltelt 8 év, a digitális alaptérkép forgalomba adásáig további 6 év. Mivel az EOTR újfelmérés külső konzisztencia vizsgálata 14 éve a Pest Megyei Földhivatalban készült, a nagy mennyiségű változás és az ingatlan-nyilvántartás összhangja érdekében a külterületen és a zártterületeken a sztereó térképek helyrajziszámozására és művelési ág megnevezéseire kellett visszaállnunk. A forgalomba adás pillanatában a térképi és az ingatlan-nyilvántartási tartalom megegyezett, ez sajnos nem jelenti a terepi állapottal való egyezést.

A felhasználói igények oldaláról megközelítve, a térképeink információszegénysége a „legfájóbb pont” és ez a tendencia a DAT esetében csak az állami alapadatok ábrázolásával még inkább erősödik.

Az informatika elterjedése bővítette a digitális alaptérképek felhasználói körét. Számos különböző célú térinformációs rendszer esetében a kataszteri térképezés termékei szolgáltatják a geometriai alapot. A térinformatikai rendszerek terjedésével a felhasználói igényeket egyre inkább a természettel minél teljesebb mértékben egyező, annak objektumait a jelenlegi műszaki színvonalon elérhető megbízhatósággal ábrázoló

részlet-gazdag térképek elégítenék ki. Ez a műszaki felhasználók, az önkormányzati felhasználók és a földrészletek tekintetében a tulajdonosok igénye is.

Ezen a területen a kataszteri és a műszaki funkciók egyidejű ellátása világszerte gondot jelent a településeken. A kétféle funkció léte vezetett számos országban (Ausztriában is) ahhoz, hogy párhuzamosan készítsenek kataszteri és műszaki térképeket, s azokat a készítők kölcsönösen kicserélik.

A növekvő térinformatikai igények kielégítésére indított Nemzeti Kataszteri Program I. fázisában elkészültek (elkészülnek) az ország teljes területét lefedő egyszerűsített adattartalmú digitális térképek, de a DAT szabvány és DAT1, DAT2 szabályzatok – mint minőségbiztosítási előírások – igényeit ezek az állományok nem elégítik ki. Ezért fel kell készülni a Nemzeti Kataszteri Program II. fázisára, amelyben az egyszerűsített KÜVET, BEVET állományok DAT szabvány szerinti átalakítását el kell végezni, és az egységes adatbázisok létrehozásával a TAKARNET hálózaton keresztül az ország teljes területén biztosítani kell az állami alapadatok korszerű – magas minőségi követelményeket is kielégítő – szolgáltatását. A DAT szabvány szerinti átalakításhoz célszerű korszerű mérési és feldolgozási módszereket alkalmazni (GPS mérés, ortofotó), de ezeknek a technológiáknak az alkalmazásáról a szakmai szabályzatok nem rendelkeznek.

A tulajdonnal kapcsolatos közhitelesség megköveteli a centiméter nagyságrendű pontosságot és megbízhatóságot. Főlöszlegesen tűnik azonban ugyanezt előírni a műszaki adatok jelentős része esetén. Alapvető dilemma, hogy megmaradjunk a szakmát valamikor jellemző „olyan pontosan, ahogy lehet” elvnel, vagy a feltehetően korszerűbb „olyan pontosan, ahogy kell” elvet válasszuk.

Praktikus lenne a műszaki terület mintájára a nyilvántartott területre is bevezetni a megengedett eltérés fogalmát és gyakorlati megvalósítását az ingatlan-nyilvántartási és térképi állapot összehangja érdekében. A változások átvezetése során elkövethető hibákat csökkenthetné és az összehangot növelhetné a térképről történő adatátvétel is.

Összefoglalás

A jelenlegi számítógépes rendszer éppen a kataszteri rendszerekre jellemző térképi adatokat nem képes kezelni. Ezért fontos a Nemzeti Kataszteri Program felgyorsítása (ami meg is történt) és a keretében készülő digitális alaptérképek és az ingatlan-nyilvántartási adatbázis összehangjának megteremtése.

A jól használható integrált adatbázis (térkép és ingatlan-nyilvántartás) létrehozásának elengedhetetlen feltétele, hogy a vonatkozó jogszabályok, szabványok, szakmai előírások tartalma és a fogalmak meghatározása egységes rendszert alkosson. Csak így biztosítható, hogy az állami digitális alaptérkép biztos és hasznos alapot nyújtson a társzaktárnak és a térinformatikai rendszereknek.

Az Európai Unió egyik megfogalmazott kataszteri irányelve azt mondja, hogy „az egyes tagállamok kataszterében rögzített információkhoz valamennyi európai tagállam polgárának, társaságainak, állami és magáncégeinek hozzá kell férniük”. Ez egyértelműen jelzi, hogy a TAKARNET mielőbbi éles működtetése kulcskérdés, és hogy milyen irányba kell azt továbbfejleszteni.

A szervezeti működtetés terén a szolgáltatási jelleg domborodik ki. Ennek megvalósításához azonban az állam részéről nem várható plusz ráfordítás. Az EU szemlélet a magánszféra fokozott bevonása irányába mutat, és a szolgáltató jelleg feltételezi, hogy olyan adatokat szolgáltatassunk, amire valóban igény van.

A nemzetközi szervezetek törekvései az eredeti, korlátozott funkciójú katasztert egy többfunkciós földinformációs rendszer irányába javasolják fejleszteni, tehát ez az út helyes. Ugyanakkor egy ilyen komplex rendszer működtetésénél már döntő kérdés a hatékonyság. Az egész rendszerre – tehát a szervezetre is – vonatkozóan vizsgálni kell, hogy hatékonyság, eredményesség szempontjából megfelel-e a célkitűzéseknek, és ha nem, korrigálni kell a működést és/vagy a célokat. Ha ezek a feltételek nem teljesülnek, akkor az először a rendszer működési zavaraihoz, végső soron pedig ellehetetlenüléséhez vezet. Ennek jelei jól felismerhetők a földhivatalok működésén. (Az említett esetben szokták a politikai döntéshozók a célokat módosítani, azaz szétdarabolják az addigi komplex rendszert. Talán még nem késő a működés elemzése és korrekciója.)